

3. Тітаренко Г. Б., Пантелеев В. П. Оптимізація фінансового забезпечення суб'єктів водогосподарського комплексу в умовах децентралізації – Проблеми системного підходу в економіці, 2021, 3 6 (86), с. 27-31.

4. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. №2756-VI. – Режим доступу: <http://search.ligazakon.ua>.

5. Онищенко В. Декларація з рентної плати 2022. – Головбух, 10 лютого 2022 р. – Режим доступу: <https://www.golovbuch.ua/article/6908-skladannya-ta-podannya-podatkovu-deklarats-z-rentno-plati-dlya-msyachnich-platnikov-podatku>

Петраковська О. В.,

к.е.н., доцент,

доцент кафедри обліку, аудиту та оподаткування,

*Національна академія статистики, обліку та аудиту
(м. Київ)*

ЕЛЕМЕНТИ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ ЩОДО ВИТРАТ ПІДПРИЄМСТВА

Активне реформування бухгалтерського обліку підприємств, спрямоване на інтеграцію з міжнародними стандартами фінансової звітності зумовило нові пріоритети побудови системи обліково-контрольного забезпечення діяльності підприємств. Особливого значення набуває вирішення питань формування релевантної облікової політики, застосування якої гарантує ефективність функціонування системи обліку підприємств.

Облікова політика є потужним інструментом в управлінні підприємством, тому її формуванню приділяється все більше уваги.

Елементи облікової політики щодо витрат підприємства відображені на рис. 1.

Елементи облікової політики	Альтернативні варіанти
<i>Перелік первинних документів з обліку витрат та графіки їх документообороту</i>	Встановлюється підприємством самостійно виходячи з галузевих особливостей та потреб управління.
<i>Перелік субрахунків та аналітичних рахунків, необхідних для відображення в обліку витрат</i>	Встановлюється підприємством самостійно виходячи з галузевих особливостей та потреб управління.

<i>Порядок обліку і розподілу транспортно-заготівельних витрат (ТЗВ), ведення окремого субрахунку обліку ТЗВ</i>		1) включення ТЗВ до первісної вартості запасів у момент їх оприбуткування; 2) облік ТЗВ на окремому субрахунку з їх подальшим розподілом
<i>Клас рахунків для обліку витрат</i>		Рахунки класу 9 «Витрати діяльності» ведуться всіма підприємствами з відкриттям за власним рішенням рахунків класу 8 «Витрати за елементами».
<i>Перелік створюваних забезпечень майбутніх витрат і платежів</i>		Встановлюється підприємством самостійно виходячи з галузевих особливостей та потреб управління.
<i>Перелік і склад змінних і постійних загально виробничих витрат (ЗВВ), бази їх розподілу</i>	Встановлюється підприємством самостійно залежно від специфіки виробництва. Розподіл постійних і змінних ЗВВ на продукцію (роботи, послуги), що виробляються підприємством, здійснюється по-різному: змінні ЗВВ витрати розподіляються на кожен об'єкт витрат з використанням бази розподілу (годин праці, заробітної плати, обсягу діяльності, прямих витрат тощо) виходячи з фактичної потужності звітного періоду; постійні ЗВВ розподіляються на кожен об'єкт витрат з використанням бази розподілу (годин праці, заробітної плати, обсягу діяльності, прямих витрат тощо) при нормальній потужності.	
<i>Перелік і склад статей калькулювання виробничої собівартості продукції (робіт, послуг)</i>		Встановлюється підприємством самостійно виходячи з галузевих особливостей та потреб управління. Номенклатура статей калькуляції наведена в Методичних рекомендаціях щодо облікової політики підприємства.
<i>База розподілу витрат за операціями з інструментами власного капіталу</i>		База розподілу: кількість акцій, сума операції.
<i>Методи калькулювання собівартості продукції</i>		Позамовний метод, попередільний метод, нормативний метод, фактичний метод, змішаний метод, метод «директ-костинг», метод «стандарт-костинг», метод «поглинутих» затрат.
<i>Умови визнання витрат</i>	зменшення активів або збільшення зобов'язань, що призводить до зменшення власного капіталу (за винятком зменшення капіталу шляхом його вилучення або розподілу власниками); можливість їх достовірної оцінки; визнання їх одночасно з визнанням доходу, для одержання якого вони здійснені.	
<i>Методи визначення ступеня завершеності робіт за будівельним контрактом</i>		Методи визначення ступеня завершеності робіт за будівельним контрактом наведені в НП(С)БО 18 «Будівельні контракти».

Рис. 1. Елементи облікової політики щодо витрат підприємства

Джерело: розроблено автором на основі [1-9].

Формування облікової політики на підприємствах пов'язано з певними проблемами:

- немає чіткого понятійного апарату у частині облікової політики та її аспектів;
- облікова політика не розглядається як важливий інструмент управління;
- не повною мірою враховуються організаційно-правова форма та галузеві особливості діяльності підприємств;
- не враховуються стратегічні цілі розвитку;
- не чітко систематизуються підходи до структурування облікової політики;
- не повністю розкриваються організаційний, технічний та методичний аспекти облікової політики.

Відсутність облікової політики впливає на оцінку організації бухгалтерського обліку підприємства; створює умови вважати необгрунтованим застосування тих чи інших способів його ведення.

Висновки. Облікова політика є основою для систематизації та інтеграції облікових та контрольних процесів економічних суб'єктів, що дозволяють підвищити релевантність інформації, що отримується за їх допомогою, для забезпечення ефективності діяльності підприємства.

Облікова політика дозволяє сформуванню системи бухгалтерського обліку витрат підприємства, проаналізувати та змоделювати обліковий процес, закріпивши оптимальні способи ведення бухгалтерського обліку витрат, що поєднуються зі стратегією розвитку підприємства незалежно від сфери її діяльності.

Список використаних джерел

1. Домбровська Н. Р. Облікова політика доходів, витрат та фінансових результатів підприємства. Глобальні та національні проблеми економіки. 2016. Випуск 9. С. 771 – 775

2. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій: Наказ Міністерства фінансів України від 30.11.1999 № 291 (із змінами та доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99#Text>

3. Методичні рекомендації щодо облікової політики підприємства: Наказ Міністерства фінансів України від 27.06.2013 № 635 (із змінами та

доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0635201-13#Text>

4. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: Наказ Міністерства фінансів України від 07.02.2013 № 73 (із змінами та доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text>

5. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати»: Наказ Міністерства фінансів України від 31.12.99 № 318 (із змінами та доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00#Text>

6. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 18 «Будівельні контракти»: Наказ Міністерства фінансів України від 28.04.2001 № 205 (із змінами та доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0433-01#Text>

7. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 31 «Фінансові витрати»: Наказ Міністерства фінансів України від 28.04.2006 № 415 (із змінами та доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0610-06#Text>

8. Правдюк Н. Л., Коваль Л. В., Коваль О. В. Облікова політика підприємств: навчальний посібник / Н. Л. Правдюк, Л. В. Коваль, О. В. Коваль. Київ: «Центр учбової літератури». 2020. 647 с.

9. Скрипник М. І. Методи обліку витрат і методи калькулювання: сутність і співвідношення понять. Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю й аналізу. 2009. № 2 (14). С. 202-206.

Пилипенко О. І.,

д.е.н., доцент,

декан обліково-статистичного факультету,

Національна академія статистики, обліку та аудиту

(м. Київ)

ПРІОРИТЕТИ ОРГАНІЗАЦІЇ БЮДЖЕТУВАННЯ НА ПІДПРИЄМСТВАХ: ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНИЙ АСПЕКТ

Жодна найуспішніша за прогнозами стратегія економічного розвитку не має гарантії для свого успіху внаслідок наявності ризиків і загроз, обумовлених економічною кризою в системі господарювання. Перебої в системі постачання та збуту, зростання вартості паливо-мастильних матеріалів і газу, постійні коливання національної валюти, перешкоди